

1. INLEDNING

När vi handlar för egen räkning är vi som regel angelägna om att få största möjliga värde för lägsta möjliga pris. När vi däremot handlar altruistiskt, för andras räkning, betar vi oss ofta helt annorlunda. För att ta ett exempel är det få som kontrollerar att de pengar de ger till välgörenhet skapar största möjliga värde för mottagarna.

Inom den växande Effektiv altruism (EA)-rörelsen vänder man sig mot detta. Det finns inga skäl att vara mindre kostnadseffektiv när man agerar för andras räkning än när man arbetar för egen vinning, hävdar de effektiva altruisterna. Tvärtom finns det ett moraliskt imperativ – för att använda Oxfordfilosofen Toby Ords ord – att vara så kostnadseffektiv som möjligt när man är altruistisk.¹ Underlåtande att göra det kommer nämligen leda till lidande och död. Det är helt enkelt inte rätt, argumenterar Will MacAskill – en annan EA-filosof vid Oxford – att donera pengar till ALS Foundation (som var föremål för förra årets populära ”Ice Bucket Challenge”) när man kan rädda minst 500 gånger fler kvalitetsjusterade levnadsår genom att i stället ge dem till Against Malaria Foundation (som använder pengarna till att köpa malarianät).² De effektiva altruisterna kallar jippon som ”Ice Bucket Challenge” för ”feel good”-altruism, och menar i stället att altruistiskt arbete ska baseras på rigorös evidens om vad som faktiskt gör störst nytta.

De effektiva altruisterna anser emellertid inte bara att vi bör vara effektiva när vi väl agerar altruistiskt. De menar också att vi har större

¹Toby Ord 2013, ”The Moral Imperative toward Cost-Effectiveness in Global Health”, uppsats publicerad av Center for Global Development på <http://www.cgdev.org/publication/moral-imperative-toward-cost-effectiveness-global-health>.

²Will MacAskill 2014, ”This week, let’s dump a few ice buckets to wipe out malaria, too”, *Quartz* <http://qz.com/250845/this-week-lets-dump-a-few-ice-buckets-to-wipe-out-malaria-too/>. Kvalitetsjusterade levnadsår (QALYs; ”Quality Adjusted Life Years”) är ett mått som räknar levnadsår med lägre ”kvalitet” som mindre värdefulla. Till exempel kan smärta och lidande orsakad av en svår sjukdom göra ett levnadsår mindre värdefullt.

skyldigheter att agera altruistiskt än man vanligen anser. Princeton-filosofen Peter Singer – en av rörelsens främsta filosofiska inspiratörer – har ända sedan 70-talet argumenterat för att vi i den rika delen av världen inte gör tillräckligt mycket för att hjälpa världens fattiga,³ och att vi åsamkar djuren allt för mycket lidande.⁴

I Singers anda lägger många effektiva altruister därför ned stora resurser på att förbättra världen. Vissa donerar mellan 10–50 procent av sin inkomst, medan andra arbetar mer direkt med världsförbättrande verksamhet. Såväl vad gäller effektiviteten som altruismen är målen således högt satta.

Hur ska man då göra för att vara så effektivt altruistisk som möjligt? Det diskuteras flitigt inom rörelsen. Som vi ska se råder det ingen enighet, utan olika EA-organisationer sysslar med radikalt olika saker. Man kan klassificera de olika problem som EA-rörelsen sysslar med i fyra kategorier: global fattigdom, djurs lidande, existentiella risker (katastrofer som hotar att utplåna mänskligheten) och ”metaproblem” – problem vilkas lösning skulle hjälpa oss att lösa andra problem.⁵

I nästa sektion diskuterar jag rörelsens moralfilosofiska fundament, innan jag går igenom de olika grenarna av EA-rörelsen och några av de organisationer som faller under dem. Därefter beskrivs rörelsens geografiska spridning, varefter jag övergår till dess epistemologi och mentalitet. Jag tar upp några vanliga invändningar mot EA-rörelsen innan jag argumenterar för att det borde utföras mer teoretisk forskning om effektivt altruistiskt handlande. Avslutningsvis diskuterar jag helt kort EA-rörelsens framtid.

2. MORALFILOSOFISKA FUNDAMENT

Singer, Ord och MacAskill är alla konsekventialister, och det är också flertalet av de andra ledarna inom EA-rörelsen. De effektiva altruisterna brukar dock betona att rörelsens principer är förenliga med andra moralfilosofiska teorier, som t.ex. dygdetik eller rättighetsetik. Till exempel har Ord påpekat att även dygdetiker och rättighetsetiker anser att konsekvenserna av handlingar är moraliskt viktiga, och att kostnadseffektivitet därför borde vara ett centralt mål också för dem.⁶ Skillnaden mot

³Peter Singer 1972, ”Famine, Affluence, and Morality”, *Philosophy and Public Affairs* 1, s. 229–43.

⁴Peter Singer 1975, *Animal Liberation: A New Ethics for Our Treatment of Animals* (Harper Collins).

⁵Klassificeringen är gjord av Luke Muehlhauser i hans ”Four Focus Areas of Effective Altruism”. Se Ryan Carey (red.) 2015, *The Effective Altruist Handbook*, http://www.careyryan.com/files/EA_Handbook.pdf.

⁶Toby Ord 2015, ”Moral Trade”, *Ethics* 126, nr 1 (Oktober), s. 118–38. Även tillgänglig via <http://www.amirrorclear.net/academic/papers/moral-trade.pdf>.

konsekvensetiker är bara att dygdetiker och rättighetsetiker även anser att andra saker, vid sidan av konsekvenser, spelar en roll när man utvärderar den moraliska halten hos beslut.

I praktiken finns det dock en stark konsekvensetisk slagsida bland rörelsens medlemmar. I en mätning från 2014 sade sig 69 procent av de svarande EA-medlemmarna omfatta konsekvensetik, medan 5 procent stödde dygdetiken och 2 procent rättighetsetiken (övriga svarade inte eller hade någon annan moraluppfattning).⁷

Den moralfilosofiska fråga som diskuteras mest bland effektiva altruister är emellertid inte konsekvensetik kontra dygdetik eller rättighetsetik, utan snarare frågan om *vilka typer av konsekvenser* man bör värdera högst. Hur ska vi till exempel värdera mänskligt lidande i relation till djurs lidande? Här är de som vill prioritera global fattigdomsbekämpning respektive åtgärder mot djurs lidande inte överens.

En annan skiljelinje gäller *tid*. Hur ska vi värdera framtida människoliv i relation till existerande människors liv? En vanlig uppfattning bland ekonomer och moralfilosofer är att vi bör diskontera framtida lycka och lidande (eller annat som man uppfattar som värdefullt).⁸ Inom EA-rörelsen finns det emellertid många som anser att man inte bör göra så, utan att lycka och lidande ska värderas lika högt oavsett tidpunkt. Om man gör det, får framtiden naturligtvis en mycket större vikt när vi fattar beslut. Ja, den kan komma att dominera våra beslut helt, om man dessutom anser att det har ett positivt värde att fler människor vilkas liv är värda att leva föds (som de flesta effektiva altruister gör).⁹ Följaktligen menar en stor del av de effektiva altruisterna att EA-rörelsen bör koncentrera sig på att bekämpa existentiella risker, eftersom även en liten reduktion av dem kan leda till ett mycket högt förväntat värde (givet den stora mängd potentiella människor som aldrig skulle komma att existera om mänskligheten utplånas).

Även om de effektiva altruisterna alltså inte är överens om dessa två viktiga frågor, finns det en annan viktig fråga där de är överens, nämligen angående gränsers och nationers moraliska irrelevans.¹⁰ Det är i själva verket en av EA-rörelsens definierande principer: accepterar man inte denna idé, är man inte en effektiv altruist.

Således menar de effektiva altruisterna att fattigdomsbekämpningen bör använda sig av principer som ”flest globala liv per 100 000 dollar”.

⁷Peter Hurford, Jacy Reese, David Moss, Robert Krzyzanowski, Tom Ash och Peter Hurford 2014, ”Survey of Effective Altruists”, <http://effectivealtruismhub.com/sites/effectivealtruismhub.com/files/survey/2014/results-and-analysis.pdf>

⁸Se exempelvis Derek Parfit 1984, *Reasons and Persons* (Oxford University Press).

⁹Se exempelvis EA-filosofen Nick Becksteads avhandling 2013 med den talande titeln *The Overwhelming Importance of Shaping the Far Future* (Rutgers).

¹⁰Här följer man Singer 1972.

Här skiljer man sig från Bill & Melinda Gates Foundation, som också framhåller betydelsen av kostnadseffektivitet, men som ger en hel del pengar till amerikanska ändamål vilket inte är berättigat enligt EA-rörelsens principer.

3. EA-RÖRELSENS ORGANISATION OCH FYRA GRENAR

Den gren av EA-rörelsen som i antal torde vara störst är den som sysslar med global fattigdomsbekämpning. Singers bok *The Life You Can Save*¹¹ inspirerade till skapandet av en effektiv välgörenhetsorganisation med samma namn. Liksom Giving What We Can, en annan EA-organisation, ägnar man sig dels åt att rekommendera andra välgörenhetsorganisationer, och dels åt att övertyga människor att avge givarlöften ("giving pledges").

The Life You Can Save och *Giving What We Can* har lyckats särskilt väl med att övertyga studenter vid anglosaxiska toppuniversitet om detta. Många av dem satsar på att "Make all you can, Save all you can, Give all you can", med metodismens grundare John Wesleys ord – att tjäna så mycket pengar som möjligt, till exempel som entreprenörer eller i finansbranschen, för att på så sätt kunna ge bort så mycket som möjligt ("earn to give"; "tjäna pengar för att ge").

Den organisation som ger de mest uppmärksammade välgörenhetsrekommendationerna är emellertid San Francisco-baserade GiveWell, som grundades 2007 av aktiemäklarna Holden Karnofsky och Elie Hassenfeld. I stället för att utgå från välgörenhetsorganisationernas administrationskostnader – såsom t.ex. Charity Navigator och svenska 90-kontot gör – gör GiveWell sina rekommendationer utifrån uppskattningar av organisationernas kostnadseffektivitet (det gör även *The Life You Can Save* och *Giving What We Can*). Det är ofta svårt, och GiveWell har därför koncentrerat sig på att utvärdera de välgörenhetsorganisationer vilkas effektivitet är jämförelsevis lätt att mäta. Man sätter särskilt värde på om man kunnat bevisa effekter via randomiserade kontrollerade studier. Högst rankade är ovan nämnda Against Malaria Foundation.

Låt oss övergå till EA-rörelsens andra gren, som sysslar med att reducera djurs lidande på ett kostnadseffektivt och evidensbaserat sätt. Denna gren är bland annat organiserad i Animal Charity Evaluators, som utvärderar hur mycket lidande andra djurrättsorganisationer lyckas avhjälpa per satsad dollar. Inte minst vänder man sig mot förhållandena i den industriella boskapsskötseln. De tre djurrättsorganisationer som man topprankat – The Humane League, Animal Equality och Mercy for Animals – ägnar sig alla åt att bekämpa förhållanden inom den, bland

¹¹Peter Singer 2009, *The Life You Can Save* (Random House).

annat genom spridning av filmer av lidande djur, och andra former av kampanjarbete.

Den tredje EA-grenen sysslar alltså med existentiella risker. Här märks inte minst Oxfords Future of Humanity Institute, som leds av den svenske filosofen Nick Bostrom och som delar lokaler med Centre for Effective Altruism. En annan högprofilerad existentiell risk-organisation är Machine Intelligence Research Institute (MIRI), ett oberoende forskningsinstitut i Berkeley vars främste forskare är Eliezer Yudkowsky.¹² Även Future of Life Institute (Boston; lett av svenske MIT-fysikern Max Tegmark) och Cambridges nystartade Centre for the Study of Existential Risk har kopplingar till EA-rörelsen.

Valet av arbetsuppgifter bestäms naturligtvis inte bara av hur man värderar olika utfall, utan även av hur sannolika man tror att dessa olika utfall är. Många effektiva altruister tror att den största risken som hotar mänskligheten inte är klimathotet, utan i stället att vi blir utplånade av artificiellt intelligenta maskiner. Till dessa hör både Bostrom, som utkom med boken *Superintelligence*¹³ i ämnet häromåret, och Yudkowsky. Det finns emellertid många andra risker som man tar allvarligt på, som syntetiskt framställda virus och nanoteknologi som används för ondskefulla syften.

I sammanhanget är det dock viktigt att påpeka att de effektiva altruisternas arbete med existentiell risk inte härrör från någon sorts allmän utvecklingspessimism. Tvärtom är rörelsen starkt utvecklings- och teknikoptimistisk. Man hoppas att nya uppfinningar ska kunna bidra till ökat välmående och minskat lidande på en rad sätt. Dock inser man att mer kraftfull teknik inte bara ökar vår kapacitet att göra gott, utan också riskerar att leda till större katastrofer. Därav den stora fokuseringen på existentiell risk.

Den fjärde grenen av EA-rörelsen ägnar sig åt så kallade ”metafrågor”. Dessa effektiva altruister menar sig kunna ha större positiv inverkan på världen genom olika indirekta strategier än genom att t.ex. direkt försöka avhjälpa människors eller djurs lidande. Till exempel finns det flera organisationer som inriktar sig på att göra andra människors altruism mer effektiv.¹⁴

¹²Yudkowsky är bland annat författare till det egensinniga filosofiska mastodontverket *Rationality: From AI to Zombies* 2015. E-bok tillgänglig via <https://intelligence.org/rationality-ai-zombies/>.

¹³Nick Bostrom 2014, *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies* (Oxford University Press).

¹⁴GiveWell gör ju i en mening det, så de skulle mycket väl kunna räknas som en metaorganisation, men i enlighet med Muehlhausers klassificering definierar jag dem som en organisation för att hjälpa jordens fattiga. Gränsen mellan metaorganisationer och objektsnivåorganisationer är inte skarp.

En av dessa organisationer är 80,000 Hours, som grundades 2011 av Will MacAskill och filosofistudenten Ben Todd (även han vid Oxford) och vars syfte är att ge karriärråd till unga människor som vill göra en insats för världen. Deras råd är ofta kontraintuitiva. Traditionellt sett har en stor del av de människor vars karriärval influeras av altruistiska motiv blivit t.ex. hjälparbetare eller läkare, men 80,000 Hours ger i stället en del av sina klienter rådet att ”earn to give”. Vi ska se närmare på argumenten för detta i avsnittet om epistemologi och metod.

Fastän 80,000 Hours främst blivit förknippat med just ”earning to give” är det inte det vanligaste rådet man ger till sina klienter. I stället varierar råden med den sökandes talanger och psykologiska profil. Enligt MacAskill har t.ex. britter som gått det berömda Philosophy, Politics and Economics (PPE)-programmet vid Oxford en stor chans att bli framgångsrika politiker (exempelvis har både Tories partiledare David Cameron och Labours f.d. partiledare Ed Miliband har gått det programmet), vilket gör att de inte sällan ger PPE-studenter rådet att gå in i politiken.¹⁵

Ytterligare en metaorganisation som bör nämnas är Center for Applied Rationality (CFAR), som ger workshops vilka syftar till att göra deltagarna mer rationella och produktiva. Jag deltog själv i en workshop där förra året.¹⁶ Deltagarna får lära sig en lång rad tekniker för att bekämpa biases och andra saker som hindrar en från att handla rationellt. Teknikerna är baserade på kognitionspsykologisk forskning, och man har bland annat de kända psykologerna Keith Stanovich och Paul Slovic som rådgivare.

CFAR var från början en del av MIRI, och de delar fortfarande lokaler. Många effektiva altruister som sysslar med existentiell risk – som Yudkowsky, Bostrom och CFAR:s Anna Salamon – menar att vi människor har extra svårt att fatta rationella beslut om existentiella risker. Delvis på grund av detta detta, och delvis på grund av detta att de anser att det är enormt viktigt att reducera de existentiella riskerna, menar de att existentiell risk-forskare måste anstränga sig särskilt hårt att bekämpa sina kognitiva biases och bli mer rationella.

CFAR, MIRI och Future of Humanity Institute driver tillsammans gruppbloggen och diskussionsforumet LessWrong,¹⁷ där bland annat tillämpad rationalitet och AI-risk diskuteras. Medlemmarna i detta forum, som kallar sig för ”rationalister”, har – precis som de effektiva altruisterna – med jämna mellanrum möten i många av de största städerna i västvärlden. Det finns en ganska stor överlappning mellan rationalist-

¹⁵Se Dylan Matthews intervju med Will MacAskill, *Vox* 30 juli 2015, <http://www.vox.com/2015/7/29/9067641/william-macaskill-effective-altruism>

¹⁶Se min rapport, Stefan Schubert 2014, ”Center for Applied Rationality: Practical Techniques for Overcoming Biases”, *The Reasoner* 8, nr 12 (2014), s. 134–35.

¹⁷<http://lesswrong.com/>.

rörelsen och EA-rörelsen. EA-rörelsen växer dock snabbare, och min bedömning är att den delvis håller på att göra rationaliströrelsen till en del av sig (eftersom allt fler rationalister tycks bli EA-medlemmar, medan det omvända inte gäller).

En annan EA-organisation jag som hastigast vill nämna är kritisk tänkande-organisationen ClearerThinking, som liksom CFAR sysslar med att sprida rationalitet i samhället, men som gör det via olika videos (där CFAR:s president Julia Galef ofta förekommer) och rationalitetstest. Ett av dessa test – ett test av din nivå av politisk bias – har jag själv varit med om att skapa.¹⁸

Det finns många andra EA-organisationer vid sidan av dem jag räknat upp, men jag kan inte gå igenom dem alla här. Rörelsen består alltså av en lång rad mindre organisationer, varav många har mellan 5–20 anställda (vanligen med låg lön) och/eller volontärer. Generellt sett kan man säga att det råder en mycket hög grad av pluralism inom EA-rörelsen. Även om man som sagt diskuterar hur man är som mest effektivt altruistisk, så gräver man inte ner sig i utdragna skyttegravskrig – till skillnad från många andra sociala och politiska rörelser – utan låter de enskilda medlemmarna arbeta på de projekt de tror mest på.

Organisatoriskt är rörelsen starkt decentraliserad, och det finns inget centralt ledarskap. Samtidigt finns det olika informella ledare, såsom Singer, MacAskill, Centre for Effective Altruisms Robert Wiblin, med flera. Huruvida denna informella ledarstruktur är hållbar i längden får framtiden utvisa.

Rörelsens födelse brukar räknas till 2011, då Centre for Effective Altruism grundades som en paraplyorganisation för Giving What We Can och 80,000 Hours.¹⁹ Ganska snart började emellertid fler organisationer ansluta sig. Vissa av dessa fanns redan tidigare, såsom GiveWell (som startades 2007), medan andra har uppkommit senare. Det startas hela tiden nya EA-organisationer, varav många får hjälp från Centre for Effective Altruism, som fungerar som en ”startup-inkubator”. Från och med 2013 har man hållit årliga globala möten – de första två åren i San Francisco Bay Area, medan det i år hölls tre olika möten i Googleplex (Silicon Valley), Oxford samt Melbourne.

Det totala antalet medlemmar är fortfarande ganska litet – kanske 5 000–10 000 medlemmar, beroende på hur man räknar – men en stor del av medlemmarna är extremt hängivna och aktiva, vilket gör att man får mer uppmärksamhet i media än man kanske skulle kunna tro om man

¹⁸Stefan Schubert, Spencer Greenberg och Aislinn Pluta 2015, ”The Political Bias Test”, http://programs.clearerthinking.org/political_bias_test.html.

¹⁹Will MacAskill 2014, ”The history of the term ’effective altruism’”, http://www.effective-altruism.com/ea/sw/the_history_of_the_term_effective_altruism/.

bara tittade på antalet medlemmar. Utan tvivel hjälper det anslående och intellektuella budskapet till på denna punkt. Flera av de mer engagerade EA-medlemmarna är även själva aktiva i media – som Jess Whittlestone, som bland annat skriver för Vox.com, och Julia Galef, som driver den populära podcasten Rationally Speaking.

4. GEOGRAFISK UTBREDNING

Som synes finns det en stark anglosaxisk dominans inom EA-rörelsen: de flesta medlemmarna återfinns i USA, Storbritannien, Australien och Kanada. I synnerhet är EA-rörelsen stor vid toppuniversitet som Oxford, Cambridge och Harvard, samt i teknikcentrumet San Francisco/Silicon Valley. På senare tid har man dock gradvis börjat växa även utanför den engelskspråkiga världen. Bland annat har Schweiz utmärkt sig som ett EA-centrum med fokus på djurrättsfrågor. Rörelsen har även fått fart i Österrike och Norge.

I Sverige är EA-rörelsen dock ännu så länge liten. Det är förvisso många svenskar som är engagerade i rörelsen – förutom Bostrom och Tegmark ska även polyhistorn Anders Sandberg vid Future of Humanity Institute nämnas – men de flesta av dessa arbetar i USA eller Storbritannien. Eftersom Sverige brukar ses som ”världens modernaste land”²⁰ vars värderingar överensstämmer med EA-rörelsens i ovanligt hög utsträckning (i 2015 års ”World Values Survey” är Sverige exempelvis mer rationalistiskt orienterat än alla andra länder)²¹ borde det emellertid finnas goda möjligheter för EA-rörelsen att växa även i Sverige.

Det finns två huvudsakliga centra för EA-rörelsen: Oxford och San Francisco Bay Area. Dessa två kommuniteter skiljer sig åt på ett sätt som man kanske kunde vänta sig. Oxfords effektiva altruister är mer akademiska och satsar mer på att påverka politiker och myndigheter, medan Bay Areas effektiva altruister är mer alternativa och radikala. De hyser en lägre tilltro till att kunna påverka det akademiska respektive det politiska systemet inifrån, och har därför i stället skapat fristående forskningsinstitut som MIRI, CFAR och Leverage Research (det senare leds av Geoff Anders, filosof som disputerat vid Rutgers). Dessa tre organisationer inspireras av Bay Areas startup-kultur och har även fått stora bidrag från teknikentreprenörer som Peter Thiel (Facebook, PayPal, med flera) och Jaan Tallin (Skype). Andra teknikentreprenörer som skänkt pengar till EA-rörelsen inkluderar Dustin Moskovitz (Facebook) och Elon Musk (PayPal, Tesla, med flera). Musk bidrog bland annat till att sätta AI-riskerna på agendan

²⁰Med titeln från en SVT-serie som sändes 2006–2007, ledd av Fredrik Lindström och Peter Englund.

²¹Se <http://www.iffs.se/world-values-survey/>.

efter att ha läst Bostroms *Superintelligence*, och har donerat 10 miljoner dollar till forskning i ämnet via Future of Life Institute.

5. EPISTEMOLOGI OCH MENTALITET

Till skillnad från många andra liknande sociala rörelser är EA-rörelsen alltså inte inriktad på något speciellt problem, såsom att minska köttätandet, minska diskrimineringen av kvinnor, eller avskaffa slaveriet (för att ta ett historiskt exempel). I stället är det metoden – effektivitetstänkandet och evidensbaseringen – som förenar EA-rörelsen. Denna rörelsens metakaraktär har fördelen att den inte kommer att upplösas för att ett problem löses, såsom skedde med abolitioniströrelsen i USA när slaveriet avskaffades.²²

För att vara så kostnadseffektiv som möjligt – dvs. göra så att varje dollar och varje arbetstimme kommer till maximal nytta – är det särskilt viktigt att man väljer att arbeta med rätt sorts frågor – så kallad ”cause selection”. När man väl valt att arbeta med ett visst problem – säg bekämpning av ALS eller malaria – är skillnaderna i kostnadseffektivitet mellan olika tillvägagångssätt ofta begränsade. De stora vinsterna finns i den tidigare fasen, när man väljer vilket problem man ska arbeta med att lösa. Vi såg att det är 500 gånger mer effektivt att skänka pengar till malariabekämpning än ALS-forskning (mätt i QALY:s), och sådana skillnader är inte ovanliga när det gäller problemval.

EA-rörelsen tillämpar följande tre principer när man väljer vilka problem man ska arbeta med att lösa:²³

- Storlek/vikt (*scale/importance*). Ju större ett problem är, desto mer gagnar det världen om det löses, och därför är det allt annat lika bättre att arbeta med att lösa stora problem.
- (Mätbar) lösbarhet (*tractability*). Ju enklare det är att lösa ett problem, desto större anledning att arbeta med att lösa det. Det är emellertid också viktigt, menar de effektiva altruisterna, att man kan *visa* att man har närmat sig en lösning; helst i kvantitativa termer.
- Försummelse (*neglectedness*). Ju färre som arbetar med ett problem, desto större anledning att arbeta med att lösa det. Här är tanken att problemlösning har en avtagande marginalnytta, vilket gör att om många redan arbetar med att lösa ett problem (som är fallet med till exempel klimatfrågan) är det allt annat lika ett skäl mot att arbeta med att lösa det.

²²Will MacAskill gav detta argument vid ett föredrag i Berkeley, 3 augusti 2014.

²³Kriterierna förekommer ibland i en annan ordning.

Man kan lite grovt förklara poängen med dessa tre kriterier som följer. Det första kriteriet fastställer *den totala potentiella nytta* som det *i princip* kan ge upphov till om man löser ett problem. Ju större ett problem är, desto större skulle nyttan vara om man löste det.

Om ett problem är olösbart, går denna potentiella nytta emellertid inte att realisera. Lösbarhetskriteriet fastställer därför *den totala förväntade nyttan* som arbete på ett problem ger upphov till. Här är det förstas viktigt att notera att det vanligen inte är så att problem antingen löses helt, eller inte alls, utan att vi i stället lyckas reducera det mer eller mindre mycket. Den totala förväntade nyttan är en funktion av hur sannolika olika typer av partiella lösningar är, och hur stor nytta de genererar.²⁴

Det räcker emellertid inte med att känna till den totala förväntade nyttan som arbete på ett problem ger upphov till för att veta om du själv ska arbeta med det. Vad som avgör om det är rationellt att arbeta med ett problem är i stället *marginalnyttan* av ytterligare en persons insats. För att få reda på den, måste du vid sidan av den totala förväntade nyttan även känna till hur många som redan arbetar med att lösa problemet. Det är här försummelsekriteriet kommer in. Eftersom marginalnyttan av att arbeta med ett problem alltså anses avta ju fler som arbetar med det, så tros försummelse allt annat lika vara ett skäl att arbeta med problemet.²⁵

En konsekvens av denna fokusering på marginalnyttan är att de effektiva altruisterna använder sig av kontrafaktiskt tänkande – ”på vilket sätt blir världen annorlunda om du gör eller inte gör X” – när man till exempel ger karriärråd. Låt oss titta lite närmare på hur 80,000 Hours använder detta tankesätt för att motivera att ”tjäna pengar för att ge” som aktiemäklare kan vara ett bättre sätt att hjälpa världen än att till exempel bli läkare.²⁶

En brittisk läkare räddar enligt vissa undersökningar i genomsnitt 90 liv under sitt yrkesliv. Det ser vid första anblick ut som ett gott argument för att bli läkare om man är altruistiskt lagd. Om man tänker kontrafaktiskt, kommer saken emellertid i ett annat ljus. För vad lär hända om

²⁴Det kanske till exempel är 20 procents chans att problemet löses till hälften, 60 procents chans att det löses till tre fjärdedelar, och 20 procents chans att det löses helt.

²⁵Det ska dock återigen understrykas att genomgången är grov, och för att räkna ut den förväntade nyttan av att arbeta med att lösa ett visst problem behöver man lägga till ytterligare aspekter. Poängen är mer att ge en allmän orientering av varför de effektiva altruisterna använder sig av dessa kriterier. 80,000 Hours har för övrigt ett fjärde kriterium – ”personal fit”: vad för kompetens du har angående ett visst problem. Se 80,000 Hours 2015, ”What are the most important problems in the world?”, <https://80000hours.org/articles/cause-selection/>

²⁶Will MacAskill gav detta exempel vid ett föredrag han höll vid London School of Economics, 3 juni 2014.

du väljer att inte bli läkare, utan i stället väljer att bli aktiemäklare? Jo, någon annan kommer ta din plats på läkarlinjen, dit det är hårt söktryck. Såvida du inte har särskilda skäl att tro att du skulle vara en ovanligt god läkare, kommer denna person i genomsnitt att rädda lika många liv som du hade gjort. Alltså kommer du *de facto* inte göra så stor skillnad som läkare när allt kommer omkring.²⁷

Söktrycket till aktiemäklarjobb är förvisso också stort, vilket gör att även denna plats kommer att fyllas om du inte tar jobbet. Skillnaden med läkarfallet är emellertid att om du som altruist inte väljer att bli aktiemäklare, kommer din plats sannolikt att tas av någon som inte är altruist och som därför inte kommer att ge bort i närheten av lika stora summor som du gör. Således gör du verkligen skillnad om du ”tjänar pengar för att ge” medan du alltså inte gör lika stor skillnad om du blir läkare. Det är en omvälvande tanke för många.

Låt mig övergå till att ge en mer allmän beskrivning av EA-rörelsens mentalitet. Det ska för det första påpekas att termen ”altruism” kan vara lite vilseledande för många. Såsom Will MacAskill påpekar i sin nya bok *Doing Good Better* (som fått mycket uppmärksamhet) om EA-rörelsen, menar de effektiva altruisterna inte att man måste offra sig själv för att räknas som effektiv altruist. Man kan vara effektiv altruist även om man lever ett trivsamt liv, så länge man hjälper andra och bidrar till att världen blir bättre (på ett effektivt sätt).²⁸

Peter Singer går ännu längre och menar att känslösam ”empati” inte är ett tillförlitligt fundament för konsekvent moraliskt handlande.²⁹ I stället måste detta byggas på förnuftig reflektion. Det är en inställning många i EA-rörelsen delar. Samtidigt ska det också betonas att man inom EA-rörelsen försöker uppträda vänligt och ”altruistiskt” mot varandra i högre grad än människor vanligen gör. Graden av samarbetsvilja inom rörelsen är enligt mina erfarenheter i genomsnitt mycket hög.

En annan viktig del av rörelsens mentalitet är dess experimentella och entreprenörmässiga läggning. Man inspireras av startup-kulturen, och fäster ett stort värde vid att testa nya idéer och metoder. Särskilt högt värderar man förmågan att ändra sig; att överge sina tidigare uppfattningar. Man menar att en rad psykologiska biases gör att vi inte ändrar uppfatt-

²⁷Se Gregory Lewis 2012, ”How Many Lives Does a Doctor Save?”, <https://8000hours.org/2012/08/how-many-lives-does-a-doctor-save/>.

²⁸Will MacAskill 2015, *Doing Good Better: How Effective Altruism Can Help You Make a Difference* (Gotham Books), s. 12.

²⁹Se Peter Singer, 26 augusti 2014, ”Response to Paul Bloom’s ’Against Empathy’”, *Boston Review*, <http://bostonreview.net/forum/against-empathy/peter-singer-response-against-empathy-peter-singer> Resonemanget är också ett tema i hans *The Most Good You Can Do* (Yale University Press), 2015.

ning i ljuset av ny evidens så ofta som vi borde. Därför försöker man odla en kultur där det inte ses som ett svaghetstecken att ändra uppfattning.

Två andra saker man har gemensamt med startup-kulturen är en stark arbetsvilja och en glad optimism. I många av EA-organisationerna arbetar man långt mer än 40 timmar i veckan, men arbetsmoralen och atmosfären brukar enligt mina intryck från EA-organisationer i Oxford, London och Bay Area trots det vara god. Likaså präglades förra årets världsmöte i Bay Area, som jag bevistade, av värme och glädje. Även om det säkert finns undantag, verkar de effektiva altruisterna i allmänhet inte se sitt engagemang som något betungande. I stället ser man det som något positivt att man har möjlighet att kunna hjälpa till så mycket som möjligt.³⁰

Ett annat utmärkande drag, som kompletterar den optimistiska påhittigheten, är den metodiska noggrannhet med vilken man utvärderar olika idéer och strategier. Under intryck av Daniel Kahnemans och andra psykologers forskning så misstror man magkänslans tillförlitlighet. I stället menar man att frågor som hur vi kan minimera sjukdom och död, och reducera de existentiella riskerna, måste angripas med systematiska, rigorösa och, så långt möjligt, kvantitativa metoder (det vanligaste yrket bland effektiva altruister är programmerare, och över huvud taget är människor med en matematisk eller naturvetenskaplig bakgrund över-representerade). Inom EA-rörelsen försöker man så långt möjligt räkna på vilket handlingsalternativ som är det mest effektivt altruistiska, även i fall där detta kan vara svårt att göra på grund av många osäkerhetsfaktorer. Upplysningens optimism över det disciplinerade förnuftets möjligheter att avskaffa lidandet och leda oss in i en ljusnande framtid, som Thomas Mann milt ironiserar över i *Bergtagen*, har här väckts till liv på allvar. EA-rörelsen påminner inte så lite om det utopiska ”Internationella Förbundet för Framstegets Organisering”, som Manns upplysningsrepresentant herr Settembrini tillhör.³¹

6. KRITIK MOT EA-RÖRELSEN

Det har riktats en rad olika kritiska synpunkter mot EA-rörelsen från olika håll, bland annat i *Boston Reviews* symposium om Effektiv altruism, i ett nytt papper av Oxfordfilosofen Iason Gabriel, samt från Ben Kuhn.³²

³⁰Se exempelvis intervjun ”Should You Give Away 60 Percent?” med Will MacAskill i Mid.com (av Uri Bram), <http://www.themid.com/philosophy/this-cambridge-philosopher-wants-to-change-how-you-think-about-doing-good?u=lpVLZyar4i> (19 november 2014).

³¹Thomas Mann (1924) 2011, *Bergtagen* (Bonnier).

³²*Boston Review*, juli 2015, ”The Logic of Effective Altruism” av Peter Singer, med 11 svar. Iason Gabriel 2015, ”What’s Wrong with Effective Altruism”,

Det mesta av denna kritik gäller inte själva idén att man ska vara effektivt altruistisk (vad Gabriel kallar ”tunn EA”), utan snarare mer specifika idéer som effektiva altruister ofta menas ha (”tjock EA”) – bland annat att man ska fokusera på mätbara och icke-politiska interventioner. Det beror inte minst på att ”tunn EA” uppfattas som en så trivial och självklar tes att den inte är värd att diskutera.

Här är det emellertid viktigt att vara noggrann med vilken typ av trivialitet man talar om. Förvisso är det kanske inte någon intellektuell spännande tes att säga att man bör vara effektivt altruistisk. Filosofer skulle knappast tycka att det var en så intressant tes om den framfördes på ett akademiskt seminarium. Idén att skapa en *social rörelse* som hela tiden försöker utveckla sina strategier för att vara så effektivt altruistisk som möjligt är däremot allt annat än trivial. Så vitt jag vet har ingen sådan rörelse funnits tidigare. Andra sociala rörelser har definierats av specifika strategier – som att man bör minska fattigdomen genom köp av rättvisemärkta varor, t.ex. – vilket gjort dem mycket mindre flexibla och mer obenägna att ompröva sina strategier. Det faktum att EA-rörelsen inte låst fast sig vid någon särskild strategi, och att man konstant talar om värdet av att vara effektivt altruistisk, gör, skulle jag tro, att rörelsen har större chans att faktiskt *vara* effektivt altruistisk än andra rörelser (denna fråga måste dock förstås avgöras empiriskt).³³

”Tunn EA” är alltså inte alls trivial i den relevanta bemärkelsen. Vad gäller kritiken mot vad Gabriel kallar ”tjock EA” så är den förvisso inte ointressant, men missar i mina ögon åtminstone delvis målet. Såsom Robert Wiblin uttrycker saken är denna kritik inte riktad mot Effektiv Altruist-rörelsens budskap per se, utan snarare mot specifika idéer om vad som är effektivt.³⁴ Man kan därför helt klart vara en effektiv altruist utan att köpa ”tjock EA” helt och fullt – jag gör det inte själv, men betraktar mig ändå som effektiv altruist.

https://www.academia.edu/13786913/Whats_Wrong_With_Effective_Altruism. Ben Kuhn, December 2013, ”A Critique of Effective Altruism”, <http://www.benkuhn.net/ea-critique>. Både Gabriel och Kuhn är effektiva altruister, för övrigt, vilket säger en del om hur starkt rörelsen betonar värdet av självkritik och intellektuell öppenhet. Se Robert Wiblins FAQ ”What is Effective Altruism” för en omfattande genomgång av invändningar mot EA-rörelsen, med svar, <http://whatiseffectivealtruism.com/>.

³³ Detta resonemang utvecklas i Stefan Schubert, 20 juli 2015, ”Why the Triviality Objection to EA Is Beside the Point”, http://www.effective-altruism.com/ea/17/why_the_triviality_objection_to_ea_is_beside_the/.

³⁴ Robert Wiblin, 16 juli 2015, ”Disagreeing about what’s effective isn’t disagreeing with effective altruism”, <https://8000hours.org/2015/07/disagreeing-about-whats-effective-isnt-disagreeing-with-effective-altruism/>.

Låt oss ändå helt kort titta på de två viktigaste kritikerna mot ”tjock EA”. En av dessa (som i synnerhet riktat sig mot GiveWell) är att man varit alltför kvantitativt inriktad. Man lider av ”gatlampseffekten” (”streetlight effect”), hävdas det – man tittar endast på interventioner som ger tydligt mätbara effekter (”under gatlampan”) trots att de bästa möjliga interventionerna kan vara svåråmätbara.³⁵

GiveWell har vad gäller detta själva erkänt att det ligger en del i kritiken om att man satsat lite väl ensidigt på enkelt mätbara hälsointerventioner. Deras ursprungliga arbetssätt var en reaktion på att välgörenhetsarbete tidigare inte utvärderats tillräckligt, och man gick nog för långt åt andra hållet – det blev en överreaktion. Därför startade GiveWell nyligen The Open Philantropy Project, vars uppgift just är att utvärdera olika möjliga projekt som inte enkelt låter sig mätas kvantitativt.

Även om kritiken mot GiveWell således i viss mån kan vara berättigad, så stämmer den inte vad gäller alla delar av EA-rörelsen. Det finns många EA-organisationer som arbetar med saker vilkas effekter inte låter sig mätas på något enkelt sätt. Ett bra exempel på det är CFAR:s och ClearerThinkings rationalitetsträning. CFAR och ClearerThinking tror förstås att de har goda effekter på olika sätt, och menar sig ha visst stöd för denna uppfattning från psykologisk forskning, men samtidigt hävdar de naturligtvis inte att effekterna av deras arbete låter sig kvantifieras på något enkelt sätt. Det är således inte sant att EA-rörelsen som helhet lider av ”gatlampseffekten”, även om rörelsen alltså är starkt kvantitativt inriktad.

En annan vanlig kritik mot EA-rörelsen vid sidan av ”gatlampseffektsargumentet” är att man inte satsar tillräckligt mycket på systemförändrande politiskt arbete. Antimalariaarbete med stöd av randomiserade studier i all ära, men de riktigt stora vinsterna står att hämta i utvecklandet av ett bättre politiskt system, hävdas det.³⁶

Det finns två huvudsakliga sätt på vilka idén om ”systemförändring” kan preciseras. Enligt den första preciseringen handlar denna systemförändring om att ersätta det nuvarande kapitalistiska systemet med en

³⁵Se exempelvis Pascal-Emmanuel Gobrys ”Can Effective Altruism really change the world?”, <http://theweek.com/articles/542955/effective-altruism-really-change-world>, *The Week*, 16 mars 2015, samt den kände MIT-ekonomen Daron Acemoglus svar till Peter Singer i *Boston Review*, 1 juli 2015, <http://bostonreview.net/forum/logic-effective-altruism/daron-acemoglu-response-effective-altruism>.

³⁶Se exempelvis Brian Leiters bloggkommentar från 22 juni 2015, <http://leiterreports.typepad.com/blog/2015/06/effective-altruist-philosophers.html> och Angus Deatons svar till Peter Singer i *Boston Review* 1 juli 2015, <https://bostonreview.net/forum/logic-effective-altruism/angus-deaton-response-effective-altruism>.

alternativ ordning. Många ledande effektiva altruister menar att detta åtminstone för tillfället inte är något man bör sträva efter. I sin senaste bok skriver till exempel Peter Singer att de som förespråkar en sådan radikal systemförändring inte har lyckats ge oss några skäl att tro att den skulle leda till att världen blev en bättre plats.³⁷ Tvärtom har de radikalt annorlunda system som testats – som Sovjetkommunismen – misslyckats kapitalt. Därför bör vi arbeta inom det kapitalistiska systemet, snarare än försöka förändra det i grunden, menar Singer. (Sedan är det förstås sant att situationen kan förändras om man får ny evidens som indikerar att en sådan systemförändring trots allt har goda förutsättningar att ge upphov till goda konsekvenser.)

Det andra sättet att precisera systemförändringsidén är att låta den omfatta inte bara fullständiga omdaningar av det ekonomiska och politiska systemet, utan även mer begränsade politiska reformer. Att de effektiva altruisterna skulle vara emot även sådana typer av systemförändringsarbete är delvis något av en halmgubbe, som Robert Wiblin konstaterar i en bloggartikel.³⁸ Det finns en hel del effektiva altruister som arbetar med att försöka förändra politiken på olika sätt. Här märks Animal Charity Evaluations samt den nya organisationen Effective Altruism Policy Analytics, som skriver remisskommentarer på amerikanska lagförslag för att försöka påverka dem i enlighet EA-rörelsens principer. Centre for Effective Altruism och Future of Humanity Institute har också påverkat brittiska politiker på olika sätt. I synnerhet har man försökt få dem att satsa större resurser på existentiell risk-forskning.³⁹

Fastän Wiblin alltså har rätt i detta, så ligger det samtidigt något i att EA-rörelsen inte främst har fokuserat på politiskt arbete. Singer själv betonar "earning to give" starkt i sin senaste bok.⁴⁰ Det finns en ganska utbredd skepsis mot det politiska systemet, inte minst i Bay Area, och många effektiva altruister tror att det finns mer effektiva sätt att försöka förändra världen.

Ett argument för detta är att man inte är helt överens om *hur* det politiska systemet bör förändras. Rörelsen har ingen partipolitisk inriktning, även om de flesta effektiva altruister *de facto* tycks ligga till vänster på den politiska skalan. Det finns emellertid också en stark libertariansk minoritet som menar att statlig omfördelning inte är ett effektivt sätt att göra

³⁷Peter Singer 2015, *The Most Good You Can Do* (Yale University Press).

³⁸Robert Wiblin, 8 juli 2015, "Effective Altruists Love Systemic Change", bloggartikel, <https://8000hours.org/2015/07/effective-altruists-love-systemic-change/>.

³⁹Niel Bowerman, 12 september 2014, "Good policy ideas that won't happen (yet)", <http://www.fhi.ox.ac.uk/good-policy-ideas-that-wont-happen-yet/>.

⁴⁰Singer 2015.

världen bättre.⁴¹ Denna oenighet talar naturligtvis också emot partipolitiskt engagemang – om olika effektiva altruister engagerar sig för politiska motståndare riskerar deras insatser att ta ut varandra. Dessutom menar de flesta effektiva altruister att så många människor redan är involverade i politiken att marginalnyttan av att till exempel arbeta i en valkampanj är liten jämfört med andra handlingsalternativ som står öppna för dem.

På senare tid tycks det dock ha skett en viss omsvängning inom EA-rörelsen, säkert delvis som ett resultat av den kritik man fått. Det talas mer och mer om betydelsen av politiskt arbete. Min gissning är att i takt med att rörelsen växer och mognar, så kommer dess arbete alltmer kanaliseras via det politiska systemet.

7. FORSKNING OM EFFEKTIVT MORALISKT HANDLANDE

Vi har redan sett flera exempel på hur EA-rörelsens djupt pragmatiska och effektivitetsdrivna angreppssätt på altruistiskt arbete får oväntade konsekvenser. Det finns emellertid fler än så. I en synnerligen intressant artikel under utgivning i *Ethics* undersöker Toby Ord idén om ”moralhandel” (*moral trade*).⁴² Moralhandel är en underkategori av handel som definieras av att den görs möjlig av ”skillnader i parternas moraliska uppfattningar” (eller preferenser). Om Victoria är djurrättsaktivist medan Paul arbetar med global fattigdomsbekämpning, kan båda tillfredsställa sina moraliska preferenser på ett effektivt sätt genom att bedriva moralhandel: Victoria lovar att ge bort en procent av sin inkomst till världens fattigaste mot att Paul lovar att bli vegetarian.⁴³

Ord ger ett flertal andra exempel på moralhandel. Vissa av dessa är redan allmänt använda, såsom så kallad kohandel, som går ut på att de politiska partierna kompromissar i vissa frågor för att kunna få igenom sin vilja i andra. Det är noterbart att man använder just det nedsättande ordet ”kohandel” för att beteckna detta. Till skillnad från egennyttiga preferenser ses moraliska preferenser ofta som något man inte bör kompromissa med eller handla med. Ord och många andra effektiva altruister ifrågasätter sådana tabun. I stället måste vi tänka mer systematiskt och pragmatiskt om hur vi kan uppnå våra moraliska mål.

⁴¹ Detta baserar jag dels på anekdotiska observationer, dels på en undersökning av rationaliströrelsens politiska åsikter (rationaliströrelsen och EA-rörelsen överlappar ju som sagt ganska starkt). Se Scott Alexander, 2014 http://lesswrong.com/lw/lhg/2014_survey_results/. Dessvärre finns inga data på EA-medlemmarnas politiska åsikter.

⁴² Ord 2015.

⁴³ Ord 2015, s. 2 (<http://www.amirrorclear.net/academic/papers/moral-trade.pdf>).

Vad gäller egennyttiga preferenser har vi i allt högre utsträckning börjat tillfredsställa dem genom samarbete snarare än konflikt. Förr i tiden var rån och andra former av våldsamt förvärvande av egendomar vanligare än de är idag, när handel är det helt dominerande sättet att införskaffa varor och tjänster. Denna utveckling har naturligtvis starkt uppmuntrats av statens våldsmonopol.

Vad gäller moraliska preferenser är vi dock fortfarande ganska konfliktorienterade (även om vi förvisso inte griper till våld så ofta). Om vi i större utsträckning började söka tillfredsställa våra moraliska preferenser genom samarbete i form av handel i stället för att köra över motståndaren, kunde det leda till stora framsteg. Möjligen är det därför något staten bör uppmuntra, precis som den uppmuntrat handel som ett sätt att tillfredsställa våra egennyttiga preferenser.

Eftersom människor sällan betar sig effektivt altruistiskt, är det inte att förvåna att teoribildningen vad gäller effektivt och rationellt altruistiskt beteende ligger efter teoribildningen vad gäller effektivt egennyttigt beteende. Det går förvisso ofta att importera stora delar av den senare typen av teorier och applicera dem även på altruistiskt beteende, men när man gör det uppstår ofta intressanta och oväntade konsekvenser. Ord visar exempelvis att människor kommer ha större incitament att ljuga om sina moraliska preferenser än de har att ljuga om sina egennyttiga preferenser. Genom att till exempel hävda att du gillar att jaga för nöjes skull kan du utöva utpressning mot djurrättsaktivister, och på så vis se till att tillfredsställa dina egna moraliska preferenser utan att behöva ge upp något i gengäld.⁴⁴

Utän tvivel kommer man att kunna finna fler liknande exempel på hur effektivt moraliskt handlande ger upphov till konsekvenser som skiljer sig från de som egennyttigt effektivt beteende ger upphov till. Det finns därför all anledning för fler filosofer att forska på moraliskt effektivt handlande – eller ”moralekonomi”, som det också kallats.⁴⁵

8. SLUTORD

Även om EA-rörelsen alltså fortfarande är liten, växer den stadigt, och optimismen är stor inför framtiden. Både Peter Singer och MacAskill har alltså precis utkommit med böcker om rörelsen, och man förekommer allt flitigare i medierna.⁴⁶ En rad stora namn har ställt sig positiva till

⁴⁴Ord 2015, s. 16 (<http://www.amirrorclear.net/academic/papers/moral-trade.pdf>).

⁴⁵Se Diego Caleiros serie artiklar om ”Moral Economics” på Effective Altruism: http://www.effective-altruism.com/ea/ky/introducing_moral_economics/.

⁴⁶Singer 2015, Will MacAskill 2015.

rörelsen: vid sidan av teknikmiljardärer som Thiel och Musk även många kända filosofer (David Chalmers var t.ex. på EA-mötet på Googleplex i somras) samt Steven Pinker, som skriver: "Effective altruism – efforts that actually help people rather than making you feel good or helping you show off – is one of the great new ideas of the 21st century."⁴⁷

Den största faran ledande effektiva altruister ser är att budskapet skulle urvattnas eller förvanskas, till exempel genom att rörelsen kom att börja identifieras med en av dess fyra grenar i stället för med dess metod – att göra så mycket gott man kan med hjälp av rationalitet och evidens. Därför vill man växa "säkert"; på ett sätt som inte äventyrar budskapets integritet.

En annan sak som möjligen ligger i vägen för rörelsens växt är de stora krav som implicit ställs på medlemmarna. Fastän det inte finns några formella krav vare sig på stora gåvor till välgörenhetsorganisationer eller till exempel veganism, kan det uppfattas som att det finns ett informellt socialt tryck på att man ska satsa mycket som effektiv altruist. Det kan avskräcka potentiella nykomlingar.

Trots dessa hinder och möjliga problem ansluter jag mig till dem som tror att EA-rörelsen har en ljus framtid. Det centrala budskapet om att man ska vara så effektivt altruistisk man kan är så pass slående att det vore märkligt om det inte fortsatte att övertyga fler människor. Den intellektuella nivån, arbetsmoralen och sammanhållningen är synnerligen hög. Allt kan hända, men i en eller annan form tror jag att idén om en konsekvent effektiv altruism här för att stanna.

⁴⁷<http://www.effectivealtruism.com/>